

Από τον **Αργύριο Σκορδά**
askordas@halka.gr

Ο διάσημος Βέλγος που απαθανατίζει την... κρίση και την ελληνική τρέλα!

Από τον ακριτικό Εβρο μέχρι την Πελοπόννησο ταξίδεψε για 25 μέρες ο διεθνώς φημής Βέλγος φωτογράφος Nick Hannes, απαθανατίζοντας με τη φωτογραφική μηχανή του εικόνες της καθημερινής ζωής στη χώρα μας. Ο Hannes εδώ και σχεδόν δύο χρόνια «σαρώνει» τις χώρες της Μεσογείου συλλέγοντας υλικό για το υπό έκδοση φωτογραφικό λευκώμα που με θέμα την πολυσύνθετη Μεσόγειο και τους λαούς που την περιελκύουν.

Ο Βέλγος φωτογράφος Nick Hannes. Αριστερά: Στιγμιότυπο από το Κέντρο Υποδοχής και Αλληλεγγύης του Δήμου Αθηναίων (ΚΥΑΑΑ) στην οδό Παιραισών

«Σταυροδρόμι λαών» Μιλώντας στην «κυριακάτικη δημοκρατία» εξηγεί τι ήταν αυτό που τον οδήγησε να στρέψει τον φακό του στη Μεσόγειο, την οποία χαρακτηρίζει «σταυροδρόμι των λαών» αλλά και «της Ευρώπης φρούριο».

Ακόμη, αποτυπώνει τις σκέψεις του για την Ελλάδα της οικονομικής κρίσης και τις εικόνες που αντίκρισε σε αυτήν ταξιδεύοντας από τη μια άκρη της ως την άλλη. Ας δούμε λοιπόν τη Μεσόγειο και την Ελλάδα του σήμερα -και του χτες- υπό το αιρετικό πρίσμα του Nick Hannes.

Ποιος είναι ο λόγος που διάλεξε τη Μεσόγειο για το επόμενο λευκώμα σου;
Η Μεσόγειος βρίσκεται σε μία πολύ ενδιαφέρουσα θέση, ανάμεσα σε τρεις ηπείρους. Αποτελεί ταυτόχρονα σταυροδρόμι αλλά και φράγμα μεταξύ πολιτισμών. Εχει γίνει η τάραχος της «Ευρώπης φρούριο». Επιπλέον, νιώθω γοητευμένος από τη θέση της και την αρχαία ιστορία της.

Οι Ρωμαίοι ενοποίησαν την περιοχή και την ονόμασαν «Mare Nostrum», η δική μας θάλασσα. Σε αυτό το ιστορικό πλαίσιο κινείται και το βιβλίο μου. Μάλιστα, κάποιες από τις φωτογραφίες επικεντρώνονται στο αρχαίο παρελθόν. Μέσα

όμως από αυτό το ιστορικό πλαίσιο, εσπάζω και σε σύγχρονα ζητήματα που με ενδιαφέρουν: τη μετανάστευση, τις επιπτώσεις του μαζικού τουρισμού στο φυσικό περιβάλλον, την αστικοποίηση, τις συγκρούσεις και τις εδαφικές διαμάχες (όπως στη Λαοβία της Γάζας και την Κύπρο).

Τρέχουσες εξελίξεις, όπως η Αραβική Άνοιξη και η οικονο-

μική κρίση της Ελλάδας, επίσης φωτίζονται το βιβλίο, μετατρέποντάς το σε ένα πολυεπίπεδο πορτρέτο της περιοχής. Σε καμία περίπτωση δεν πρόκειται για αντικειμενική δημοσιογραφική δουλειά, αλλά για ένα προσωπικό τοκομαντέρ και ένα καλλιτεχνικό έργο.

Είναι η Μεσόγειος μια περιοχή αντιθέσεων;

Ναι, οι αντιθέσεις βρίσκονται παντού στον κόσμο. Το Μονακό και η Λαοβία της Γάζας είναι και τα δύο στη Μεσόγειο, παρ' όλα αυτά, δεν θα μπορούσαν να είναι περισσότερο διαφορετικά. Δεν υφίσταται μια ομοιογενής «μεσογειακή ταυτότητα». Αντίθετα, υπάρχουν πολλές διαφορετικές μεσογειακές ταυτότητες. Το μόνο που μοιράζονται οι μεσογειακές χώρες είναι η ελαστικότητα και η πλάγιοστος καίρος. Ως φωτογράφος προσπαθώ να αποτυπώσω τις αντιθέσεις. Θέλω να κάνω εικόνες που εκπληκνούν, που δείχνουν τα πράγματα με έναν διαφορετικό, αναπάντεχο τρόπο.

Υπάρχουν στην Ελλάδα σημάδια της οικονομικής κρίσης, που πιθανόν να αναταράξουν καθημερινά και τους δίνουμε παραδείγματα από μια συλλογική «μεσογειακή ταυτότητα»;
Από τον αρχικά παρατηρούμενη ελλείψαντα στην Ελλάδα, υπάρχουν πολλές διαφορετικές μεσογειακές ταυτότητες. Το μόνο που μοιράζονται οι μεσογειακές χώρες είναι η ελαστικότητα και η πλάγιοστος καίρος. Ως φωτογράφος προσπαθώ να αποτυπώσω τις αντιθέσεις. Θέλω να κάνω εικόνες που εκπληκνούν, που δείχνουν τα πράγματα με έναν διαφορετικό, αναπάντεχο τρόπο.

Δεν θέλω οι εικόνες μου να είναι ξεκάθαρες. Στη φωτογραφία πρέπει να υπάρχει αμυγδαλιά, να είναι ανοικτή σε διαφορετικές ερμηνείες. Επίσης, μου αρέσει να παίξω με τα στερεότυπα, ενώ στην «οπτική» μου γλώσσα χρησιμοποιώ το κούιωμα και την ερωσεία.

Τι σε εντυπωσίασε πιο πολύ στη Μεσόγειο;
Όσον αφορά την υπόλοιπη Μεσόγειο, μου φάνηκε περίεργη η σέβος του Γιβραλτάρ, όπου πρέσει να διασχίσεις τον διάδρομο προσέγγισης του αεροδρομίου για να μπει στη μικροσκοπική πόλη. Ακόμη, πολύ εντυπωσιακοί ήταν και οι φράκτες των ισπανικών πόλεων Θέουτα και Μελίγια (α.σ. να βρίσκονται στην Αφρική). Υπερσύγχρονοι φράκτες αποκλεισμού ακόμη και τους ίδιους τους Ισπανούς από το γειτονικό Μαρόκο προκειμένου να κρατηθούν τους μετανάστες μακριά. Αυτό είναι το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα της ιδέας της «Ευρώπης φρούριο».

Εντυπωσιάστηκα από τις εξεγέρσεις στην πλατεία Ταξίρι, από τη νυχτερινή ζωή στην Ιμζα, την Πρόσνη Γραμμή και από το εγκαταλελειμμένο αεροδρόμιο στη Λευκωσία, όπου ο χρόνος σταμάτησε στο 1974, και τέλος από τον κόλλο του Κόρτο στο Μυροβούνιο. Είναι το ομορφότερο κομμάτι της Μεσογείου που έχω δει μέχρι στιγμής.

«Λάτρευσα το γαμήλιο γλέντι στο βενζινάδικο της Πάτρας»
Ποιες είναι οι εικόνες ή οι ιστορίες που σε κατέληξαν κατά τη διάρκεια της περιηγησίας σου στην Ελλάδα; Στην Ελλάδα εξελάγην από τις πολλές εγκαταλελειμμένες και χρεοκοπημένες επιχειρήσεις, ειδικά στον Εβρο στην Αθήνα. Δεν περίμενα ότι οι συνέπειες της κρίσης θα ήταν τόσο εμφανείς. Φωτογράφησα μια σειρά από εγκαταλελειμμένα βενζινάδικα. Υπήρχαν φορές που έβλεπα να σταματά κάθε δέκα λεπτά για να φωτογραφίσω ακόμα ένα χρεοκοπημένο βενζινάδικο. Στην Αθήνα με σόκαρε η εικόνα των ναρκωτικών κοντά στην πλατεία Ομονοίας, που τρυπνίστηκαν μέσα μεσημέρι κερίας να ανιχνεύονται καμία ντροπή, μισράτα στους περαστικούς. Οπότε, το γαμήλιο γλέντι στο βενζινάδικο στην Πάτρα είναι μακρύνω το πιο αξιοσημείωτο περιστατικό που είδα και φωτογράφησα. Ακριβώς επειδή ήταν τόσο παράλογο, το λάτρευα!

Οι φωτογραφίες από το πρωτότυπο γαμήλιο γλέντι σε βενζινάδικο της Πάτρας

δικές χαρές, πολλές από τις οποίες ήταν βρώμικες ή ακόμη και επικίνδυνες. Επιπλέον, είδα πολλές άδεις διαφημιστικές πινακίδες στον δρόμο. Στον Εβρο πολλοί από τους περιφερειακούς αεροδρομικούς σταθμούς ήταν κλειστοί. Το 2006, όταν ήρθα για πρώτη φορά στη χώρα, είχα πάρει το τρένο από το Πυθίο, κοντά στα σύνορα με την Τουρκία. Επισκεπτήκα ναβιά αυτόν τον σταθμό και τον βρήκα εγκαταλελειμμένο, κλειστό. «Δεν θυγαίνω που τα τρένα στην Τουρκία λόγω της κρίσης» που είπα ένας άνδρας. Αισθάνθηκα τον θυμό του Ελληνα. Σε ένα ομοίωτο στην Αθήνα, για παράδειγμα,

δεν μου επιβράβηκε να φωτογραφίσω επειδή οι άνθρωποι εκεί ήταν εξοργισμένοι, απογοητευμένοι.

Ποια είναι η γέση που σου άρεσε η Ελλάδα;
Η Ελλάδα είναι αναμφίβολα μια όμορφη χώρα και γι' αυτό πολύ περισσότερο αραίσως Ελληνες παρά οκάριους. Αλλά φοβιάμαι ότι η κρίση μπορεί να διακόψει την κοινωνική ειρήνη!

Ονας Βέλγος, πώς εκλαμβάνεις τη νοοτροπία των Ελλήνων;
Οι Έλληνες είναι υπερήφανοι και μαχητικοί. Αν δεν συμφωνούν με

κάτι, θα το δείχνουν αμέσως. Ποτέ πριν δεν είχα δει τόσα συνθήματα σε τοίχους.

Οι Έλληνες είναι ενεργοί πολίτες, βγαίνουν στους δρόμους και διαμαρτυρούνται όταν διαφωνούν και νομίζω ότι αυτό είναι καλό. Στη χώρα μου είναι δύσκολο να κινητοποιήσεις τους ανθρώπους για κοινωνικά δρώα. Αυτοί βλέπουν τηλεόραση όλη την ώρα.

Εχεις παρατηρήσει κάποια αλλαγή στην αντιμετώπιση των Ελλήνων και των Νοτιοευρωπαίων γενικότερα από τους Δυτικοευρωπαίους, με αφορμή την κρίση;
Η Αίθια είναι ότι όχι. Δεν έρω

τη ποτεία ο μέσος Ευρωπαίος για τους Έλληνες. Φυσικά θα ήταν εύκολο να πούμε ότι οι Έλληνες είναι τεμπέλικες.

Αλλά πιστεύω ότι ο ελληνικός λαός είναι το θέμα του νεοφιλελευθερισμού και του άγριου καταστομού που η Ευρωπαϊκή Ένωση προσέβη, αλλά και τις εδαφικές διαφθορές και του νεποτισμού.

Υπάρχει, επίσης, μια ομάδα ζυπλουτων ανθρώπων οι οποίοι δεν πληρώνουν τους φόρους τους.

Πώς αποφασιζεις ποιες φωτογραφίες θα συμπεριλάβεις στο λευκώμα σου και ποιες όχι;

Θέλω οι φωτογραφίες μου να προκαλούν έκπληξη, να είναι σαφείς και να ερμηνεύονται με πολλούς τρόπους.

Οι εικόνες πρέπει να ταυρίζουν με την ιστορία που θέλω να διηγηθώ αλλά και με το δικό μου φωτογραφικό στυλ. Ως φωτογράφος επιδιώκω να αφήνω το στίγμα μου στις εικόνες.

Το καλύτερο κομμάτι μου είναι όταν κάποιος λέει ότι «αυτή είναι πραγματικά μια εικόνα του Nick Hannes!».

Πρέπει να αναπτύσσει το προσωπικό σου στυλ προκειμένου να ξεχωρίσεις από τους τόσους άλλους φωτογράφους.

Κέντρο Κράτησης στα Λίσαυα του Εβρου

Ο βραβευμένος μάγος των κλικ
Ο Βέλγος φωτογράφος Nick Hannes γεννήθηκε το 1974 και κατοικεί στην Αμβέρσα. Από το 1997 μέχρι το 2006 εργάστηκε ως φωτογράφος για τον βελγικό και τον διεθνή Τύπο. Το 2006 αποφάσισε να αφιερώσει σε δικό του πρότζεκτ κοινωνικοπολιτικού κυρίως χαρακτήρα και τρία χρόνια αργότερα εξέδωσε με τίτλο «Red Book», με θέμα τις 15 πρώτες σοβιετικές δημοκρατίες, κερδίζοντας το Nikon Press Photo Award. Την επόμενη χρονιά ξεκίνησε να δουλεύει για το νέο λευκώμα που με θέμα τη Μεσόγειο Θάλασσα, το οποίο, αφού επικεφαλής τις 20 και πλέον χώρες που βρέχονται από αυτήν, αναμένεται να εκδοθεί το 2014. Παράλληλα, από το 2008 διδάσκει φωτογραφία υποκαθηγητής στο School of Arts (KASK) της Γάνδης.

Πάνος: Στιγμιότυπο από το λιμάνι της Ήγωναίνιας. Κάτω: Από την παραλία της Σάρτης στη Χαλκιδική

Πάνος: Εικόνας από τη «σοσιανή» Αθήνα. Αριστερά: Λαϊνα παρκο στην Αλεξανδρούπολη

